

UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA

***PENERAPAN ELEMEN PEMBANGUNAN BELIA POSITIF DALAM
PERENCANAAN PROGRAM RAKAN MUDA JIRAN MUDA***

WASITAH HJ. MOHD YUSOF

IPSS 2012 4

**PENERAPAN ELEMEN PEMBANGUNAN BELIA POSITIF DALAM
PERENCANAAN PROGRAM RAKAN MUDA JIRAN MUDA**

Oleh

WASITAH HJ. MOHD YUSOF

**Tesis ini dikemukakan kepada Sekolah Pengajian Siswazah, Universiti Putra Malaysia,
sebagai memenuhi keperluan untuk Ijazah Doktor Falsafah**

Februari 2012

**PENERAPAN ELEMEN PEMBANGUNAN BELIA
POSITIF DALAM PERENCANAAN PROGRAM
RAKAN MUDA JIRAN MUDA**

WASITAH HJ. MOHD YUSOF

**DOKTOR FALSAFAH
UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA**

2012

Abstrak tesis yang dikemukakan kepada Senat Universiti Putra Malaysia sebagai memenuhi keperluan untuk ijazah Doktor Falsafah

**PENERAPAN ELEMEN PEMBANGUNAN BELIA POSITIF DALAM
PERENCANAAN PROGRAM RAKAN MUDA JIRAN MUDA**

Oleh

WASITAH HJ. MOHD YUSOF

Februari 2012

Pengerusi : Azimi Hamzah, Ed.D.

Fakulti : Institut Pengajian Sains Sosial

Kajian ini memfokuskan kepada penerapan elemen Pembangunan Belia Positif dalam perencanaan Program Rakan Muda Jiran Muda. Pembangunan Belia Positif merupakan satu pendekatan yang memberikan keutamaan kepada golongan muda dengan memfokuskan kepada aset golongan muda. Aset golongan muda terdiri daripada kapasiti, kekuatan dan keperluan pembangunan golongan muda dan bukan kepada kekurangan mereka seperti faktor risiko, tingkah laku negatif dan menimbulkan masalah. Bentuk pembangunan belia yang lepas lebih memberikan pendekatan mengubati dan menangani isu dan permasalahan belia. Oleh yang demikian, melalui program Rakan Muda Jiran Muda, pembentukan kapasiti dan juga penyerlahan potensi belia diketengahkan melalui aktiviti dan modul dalam melaksanakan program ini. Justeru, kajian ini bertujuan untuk mendalami prosedur perencanaan yang merangkumi perancangan, pelaksanaan dan penilaian program Kem Rakan Muda Jiran Muda. Selain itu, kajian ini juga bertujuan untuk mendalami penerapan elemen-elemen pendekatan

Pembangunan Belia Positif dalam perencanaan Program Rakan Muda Jiran Muda dan menjelaskan cabaran dan halangan yang boleh menjejaskan proses penerapan Pembangunan Belia Positif dalam perencanaan Program Kem Rakan Muda Jiran Muda. Kajian ini dijalankan secara kualitatif dengan reka bentuk kajian *exploratory* yang menggunakan teknik temu bual mendalam, pemerhatian tidak turut serta dan juga perbincangan kumpulan berfokus. Seramai 13 orang terlibat dalam kajian ini terdiri daripada pegawai-pegawai dari peringkat perancangan, pelaksana dan penilai. Lokasi kajian adalah disekitar kawasan Johor, Pulau Pinang dan Kelantan. Teknik persampelan yang digunakan adalah persampelan bertujuan. *Constant Comparative Analysis* digunakan bagi menganalisis dapatan kajian. Dapatan kajian menunjukkan bahawa Program Rakan Muda Jiran Muda dilaksanakan mengikut proses/prosedur iaitu perancangan, pelaksanaan dan penilaian. Setiap perancangan melibatkan penetapan objektif yang jelas dan pembentukan modul yang holistik juga digarap dalam proses pelaksanaan supaya output yang dihasilkan berkesan. Daripada segi penilaian pula pelbagai langkah diambil supaya adanya nilai tambah dalam memurnikan dan memperbaiki kelemahan dalam Program Rakan Muda Jiran Muda. Daripada segi kedapatan elemen Pembangunan Belia Positif yang diterapkan dalam Kem Rakan Muda Jiran Muda (RMJM) melalui pelaksanaan aktiviti di kem RMJM, kajian menunjukkan bahawa pembangunan belia positif dalam program ini menampakkan sesuatu kelainan dari program-program yang lain. Elemen pembangunan belia positif diserapkan ke dalam program ini supaya dapat melahirkan belia yang berpotensi dan mempunyai kekuatannya tersendiri. Hal ini dapat dijelaskan melalui aset luaran dan aset dalaman dalam Pembangunan Belia Positif. Daripada segi halangan dan cabaran pula, terdapat

halangan dan cabaran dalam penerapan elemen pembangunan belia positif. Antaranya adalah kefahaman diperingkat perencanaan mengenai konsep pembangunan belia positif. Selain itu, daripada segi modal insan dan kepakaran dalam penerapan elemen pembangunan belia positif dan juga masalah kewangan dalam melaksanakan program dan aktiviti yang berkaitan. Justeru, secara keseluruhannya, apa yang lebih penting adalah aktiviti pencegahan yang perlu dititikberatkan dalam pembangunan belia supaya pembangunan belia hari ini seimbang daripada pelbagai segi yang menumpukan kepada penyerlahan potensi belia hari ini. Pembangunan belia positif menekankan persediaan yang menyeluruh bagi golongan muda untuk berjaya dalam memberi sumbangan mereka sebagai individu yang dewasa daripada memfokus kepada memastikan golongan muda tidak terlibat dalam tingkahlaku yang memberi berisiko. Justeru, melalui pembangunan belia positif, belia hari ini dapat mengembangkan potensi mereka dan juga secara tidak langsung ia dapat membentuk satu komuniti belia yang lebih baik dan holistik.

Abstract of thesis presented to the Senate of Universiti Putra Malaysia in fulfilment of the requirement for the degree of Doctor of Philosophy

**DIFFUSION OF POSITIVE YOUTH DEVELOPMENT ELEMENTS IN THE
PLANNING OF RAKAN MUDA JIRAN MUDA PROGRAM**

By

WASITAH HJ. MOHD YUSOF

February 2012

Chairman : Azimi Hamzah, Ed.D.

Faculty : Institute of Social Science Studies

This research focuses on the diffusion of Positive Youth Development elements in the planning of Rakan Muda Jiran Muda program. Positive Youth Development program is an approach that gives priority to the youth by focusing on their assets. The assets include their capacity, strengths and the needs for their development, instead of their weaknesses such as risk factors, negative attitude and trouble maker. The past youth development scheme was focusing on how to avoid and counter youth's issues and problems, but, through this Rakan Muda Jiran Muda program, youth's capacity and potential are highlighted. Hence, the purpose of this research is study on the planning, implementation and evaluation procedures of Rakan Muda Jiran Muda Program. Besides, the purpose of this research also is to study on the diffusion of the elements of Positive Youth Development program as well as to identify the challenges and obstacles that may affect the diffusion of the positive youth development elements. This research was done qualitatively with exploratory research design through in depth interview

technique, non participation observation and focus group discussion. A total of 13 people participated in this study. The participants consist of officers from different levels namely planning, implementations and evaluation level. Locations of this study were around the states of Johor, Penang and Kelantan. Intended sampling was applied in this study. Constant Comparative Analysis was used to analyze the findings. The study showed that the Rakan Muda Jiran Muda program was implemented with the incorporation of planning, implementation and evaluation procedures. Each plan was set up based on clear objectives and the creation of a holistic module in the implementation process to ensure effective results. In terms of evaluation, measures are taken to ensure the existence of added values in refining and improving Rakan Muda Jiran Muda program. In terms of availability, the Positive Youth Development elements that are embedded in Rakan Muda Jiran Muda (RMJM) Camp through the implementation of camp activities, and research showed that positive youth development in this program was different as compared to other programs. Positive youth development elements were penetrated in the program, so that they can lead to the creation of potential youth who posses their own strengths. This can be explained through external and internal assets of Positive Youth Development program. In terms of challenges and obstacles, there were few challenges and obstacles in the process of diffusing elements of positive youth development. Among them is the understanding of the concept of positive youth development at the planning stage. Other challenges include human capital, expertise aspects and financial problems especially in implementing related programs and activities. Thus, in general, the most important is that the prevention activities need to be emphasized in youth development program. Thus, to guarantee a balanced

development of today's youth which focuses on enlightens their potential. Positive youth development emphasizes on comprehensive preparation for young people to succeed in their contributions as individual adults, rather than focusing on ensuring the non-involvement of young people in risk behaviour. As a result, through positive youth development, today's youth can develop their potential and indirectly form a better and holistic youth community.

PENGHARGAAN

Assalamualaikum wbt. dan salam sejahtera.

Dengan nama Allah Yang Maha Pemurah Lagi Maha Penyayang, dengan izinNya saya bersyukur kerana diberikan keupayaan, semangat, kesabaran dan kesihatan yang baik untuk menyiapkan kajian ini dengan jayanya. Sesungguhnya kajian ini memberi pengalaman baru buat saya, iaitu dapat bersama-sama serta menjiwai perasaan dan keperluan golongan belia. Hakikatnya, ia menjadi satu titik permulaan untuk saya mendalami cabang-cabang ilmu dalam bidang pembangunan belia. Pendek kata, kajian ini memberi seribu erti kepada saya lantaran pelbagai cabaran yang perlu ditempuhi sepanjang menyiapkan kajian ini.

Sepanjang tempoh kajian ini dijalankan, pelbagai pihak telah membantu saya. Pertamanya, setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih saya kepada penyelia tesis iaitu Prof. Dr. Azimi Hamzah yang banyak memberi kritikan membina, meminjamkan bahan-bahan ilmiah serta memberi garis panduan yang jelas dalam menjalankan kajian ilmiah ini. Seikhlas penghargaan dan terima kasih yang tidak terhingga juga saya ucapkan kepada Prof. Madya Dr. Ezhar Tamam dan Dr. Shamsuddin bin Ahmad yang telah banyak memberi tunjuk ajar, buah fikiran dan teguran sepanjang tempoh penyediaan kajian ini. Tidak lupa juga penghargaan dan terima kasih saya kepada Jabatan Belia dan Sukan Negara, Kementerian Belia dan Sukan kerana memberikan bantuan dari segi dokumentasi dan juga kerjasama dalam menjayakan kajian ini, juga kepada Institut Penyelidikan Pembangunan Belia Malaysia diatas Geran penyelidikan

serta kepada semua tenaga pengajar di Institut Pengajian Sains Sosial yang telah banyak mencurahkan ilmu sepanjang saya bergelar pelajar.

Setinggi penghargaan juga ditujukan untuk pihak Jabatan Perpaduan dan Integrasi Nasional yang sudi memberi kerjasama dalam menjalankan kajian ini. Jutaan terima kasih juga diucapkan kepada semua informan yang terlibat atas kerjasama baik mereka semasa saya berada di lapangan dan sewaktu temubual dilaksanakan. Buat suami, Abdul Rased Bin Bahari dan anak-anak tercinta di atas sokongan dan menjadi tulang belakang dalam memberikan sokongan moral ketika menyiapkan kajian ini. Tidak lupa juga kepada Penolong Penyelidik saya saudara Mohd Roslan Rosnon yang sentiasa berusaha memastikan saya berada di landasan kajian, rakan-rakan seperjuangan, Lee Kwan Meng, Sam Raja Aziz, Wan Zumaizah, Norli Asyha, Yusrika, Wan dan Guru yang bersama-sama membantu dalam menjayakan kajian ini.

Kajian ini merupakan satu naskhah yang terlalu kecil jika dibandingkan dengan naskhah-naskhah yang disumbangkan oleh sarjana-sarjana lain. Namun begitu, naskhah ilmu ini sekurang-kurangnya dapat meningkatkan percambahan ilmu dalam kalangan pelajar, ahli akademik dan masyarakat umum. Semoga naskhah ini dapat memberi sumbangan dalam perkembangan ilmu terutama dalam bidang pembangunan belia.

Sekian, terima kasih.

Wasitah Hj. Mohd Yusof
24 Februari 2012

Saya mengesahkan bahawa **satu Jawatankuasa Peperiksaan Tesis** telah berjumpa pada **24 Februari 2012** untuk menjalankan peperiksaan akhir bagi **Wasitah Hj. Mohd Yusof** bagi menilai tesis beliau yang bertajuk “**Penerapan Elemen Pembangunan Belia Positif dalam Perencanaan Program Rakan Muda Jiran Muda**” mengikut Akta Universiti dan Kolej Universiti 1971 dan Perlembagaan Universiti Putra Malaysia [P.U.(A) 106] 15 Mac 1998. Jawatankuasa tersebut telah memperakukan bahawa calon ini layak dianugerahkan **Ijazah Doktor Falsafah**.

Ahli Jawatankuasa Peperiksaan Tesis adalah seperti berikut:

Bahaman bin Abu Samah, Phd

Profesor Madya
Institut Pengajian Sains Sosial
Universiti Putra Malaysia
(Pengerusi)

Turiman bin Suandi, PhD

Profesor
Fakulti Pengajian Pendidikan
Universiti Putra Malaysia
(Pemeriksa Dalam)

Ismi Arif bin Ismail, PhD

Pensyarah Kanan
Fakulti Pengajian Pendidikan
Universiti Putra Malaysia
(Pemeriksa Dalam)

Khairul Anwar @ Johari Mastor, PhD

Profesor
Pusat Pengajian Umum
Universiti Kebangsaan Malaysia
(Pemeriksa Luar)

SEOW HENG FONG, PhD

Profesor dan Timbalan Dekan
Sekolah Pengajian Siswazah
Universiti Putra Malaysia

Tarikh:

Tesis ini telah dikemukakan kepada Senat Universiti Putra Malaysia dan telah diterima sebagai memenuhi syarat keperluan untuk Ijazah Doktor Falsafah. Ahli Jawatankuasa Penyeliaan adalah seperti berikut:

Azimi Hamzah, Ed.D.

Profesor
Institut Pengajian Sains Sosial
Universiti Putra Malaysia
(Pengerusi)

Ezhar bin Tamam, PhD

Profesor
Fakulti Bahasa Moden dan Komunikasi
Universiti Putra Malaysia
(Ahli)

Shamsuddin bin Ahmad, PhD

Pensyarah Kanan
Fakulti Pengajian Pendidikan
Universiti Putra Malaysia
(Ahli)

BUJANG BIN KIM HUAT, PhD

Profesor dan Dekan
Sekolah Pengajian Siswazah
Universiti Putra Malaysia

Tarikh:

PERAKUAN

Saya memperakui bahawa tesis ini adalah hasil kerja saya yang asli melainkan petikan dan sedutan yang tiap-tiap satunya telah dijelaskan sumbernya. Saya juga memperakui bahawa tesis ini tidak pernah dimajukan sebelum ini, dan tidak dimajukan serentak dengan ini, untuk ijazah lain sama ada di Universiti Putra Malaysia atau di institusi lain.

WASITAH HJ. MOHD YUSOF

Tarikh: 24 Februari 2012

KANDUNGAN

	Muka Surat
ABSTRAK	i
ABSTRACT	iv
PENGHARGAAN	vii
PENGESAHAN	ix
PERAKUAN	xi
	xii
SENARAI JADUAL	xv
SENARAI RAJAH	xvi
SENARAI SINGKATAN	xvii
BAB	
1	PENDAHULUAN
1.0	Pengenalan 1
1.1	Senario Pembangunan Belia di Malaysia 4
1.2	Penerapan Pembangunan Belia Positif dalam Kem Rakan Muda Jiran Muda 10
1.3	Peranan Perancang, Perlaksana dan Penilai dalam Penerapan Pembangunan Belia Positif 13
1.4	Penyataan Masalah 17
1.5	Kepentingan Kajian 21
1.6	Limitasi Kajian 24
1.7	Definisi Istilah 26
1.8	Rumusan 30
2	TINJAUAN LITERATUR
2.0	Pengenalan 31
2.1	Definasi Belia 32
2.1.1	Isu Belia di Malaysia 35
2.2	Pembangunan Belia 39
2.2.1	Definasi Pembangunan Belia 39
2.2.2	Senario Pembangunan Belia Masa Kini 41
2.2.3	Pembangunan Belia di Malaysia 43
2.2.4	Penglibatan dalam Program Pembangunan Belia 52
2.3	Program Pembangunan Belia di Malaysia 54
2.3.1	Senario Perencanaan Program Pembangunan Belia 58
2.3.2	Program Rakan Muda 63
2.3.3	Program Rakan Muda Jiran Muda 67
2.4	Pembangunan Belia Positif 74
2.4.1	Menangani Perubahan dalam Pembangunan Belia Positif 86
2.4.2	Mobilisasi Dewasa untuk Pembangunan Belia 90
2.5	Perencanaan Program Pembangunan Belia Positif 92
2.6	Proses Perancangan Berpusat 96
	xii

	2.7 Modul Pendekatan Belia Positif	99
	2.8 Perbandingan Pelbagai Pendekatan Pembangunan Belia	108
	2.9 Pendekatan Teoritik Kajian	111
	2.10 Rumusan	116
3	METODOLOGI	
	3.0 Pengenalan	117
	3.1 Reka Bentuk Penyelidikan	117
	3.2 Kebolehpercayaan dan Kesahan	120
	3.3 Kerangka Kajian	123
	3.4 Prosedur Pengumpulan Data	128
	3.5 Lokasi Kajian dan Persampelan	133
	3.5.1 Lokasi Kajian	133
	3.5.2 Teknik Persampelan	133
	3.5.3 Sampel Kajian	134
	3.6 Teknik Pengumpulan Data	136
	3.6.1 Pengkaji Sebagai Instrumen	136
	3.6.2 Temubual Mendalam	138
	3.6.3 Prosedur Temubual	142
	3.6.4 Pemerhatian Tidak Turut Serta	143
	3.6.5 Kumpulan Perbincangan Berfokus	144
	3.6.6 Catatan Lapangan	145
	3.6.7 Analisis Dokumen	146
	3.7 Analisis Data	148
	3.7.1 Analisis Data Temubual	150
	3.7.2 Analisis Data Pemerhatian	153
	3.7.3 Analisis Data Dokumen	153
	3.8 Rumusan	153
4	HASIL KAJIAN DAN PERBINCANGAN	
	4.0 Pengenalan	155
	4.1 Latar Belakang Informan	155
	4.1.1 Latar Belakang Informan Pegawai Perancang	156
	4.1.2 Latar Belakang Informan Pegawai Pelaksana	162
	4.1.3 Latar Belakang Informan Pegawai Penilai	169
	4.1.4 Rumusan	170
	4.2 Prosedur Perancangan, Pelaksanaan dan Penilaian Program Rakan Muda Jiran Muda	170
	4.2.1 Prosedur Perancangan Program Rakan Muda Jiran Muda	170
	4.2.2 Prosedur Pelaksanaan Program Rakan Muda Jiran Muda	179
	4.2.3 Prosedur Penilaian Program Rakan Muda Jiran Muda	185
	4.3 Penerapan Elemen Pembangunan Belia Positif dalam Perencanaan Program Rakan Muda Jiran Muda	190

4.3.1	Penerapan Elemen Pembangunan Belia Positif di Peringkat Perancangan	200
4.3.2	Penerapan Elemen Pembangunan Belia Positif di Peringkat Pelaksanaan	206
4.3.3	Penerapan Elemen Pembangunan Belia Positif di Peringkat Penilai	212
4.3.4	Analisis Elemen Penerapan Pembangunan Belia Positif dalam Program Rakan Muda Jiran Muda	214
4.3.5	Pemahaman Perancang dan Pelaksana dalam Memahami Pendekatan Pembangunan Belia Positif dalam Perancangan dan Pelaksanaan Program Pembangunan Belia	231
4.3.6	Rumusan	235
4.4	Cabaran dan Halangan yang Boleh Menjejaskan Proses Penerapan Pembangunan Belia Positif dalam Perencanaan Program Kem Rakan Muda Jiran Muda	236
4.4.1	Kefahaman Istilah Pembangunan Belia Positif	237
4.4.2	Kurangnya Modal Insan	238
4.4.3	Pemilihan Lokasi	239
4.4.4	Masalah Kewangan	241
4.4.5	Penyertaan Peserta	242
4.4.6	Rumusan	243
5	RINGKASAN, IMPLIKASI, CADANGAN DAN KESIMPULAN	
5.0	Pengenalan	244
5.1	Ringkasan dan Kesimpulan	245
5.2	Cadangan	257
5.3	Implikasi	264
5.4	Rumusan	268
	RUJUKAN	272
	LAMPIRAN	291
	BIODATA PELAJAR	320